

Kolumni **Aki Siponen***Tiedon jakaminen on valtaa*

Kevään aikana ilmestyneet uutiset, maaliskuun lopun liikenne- ja viestintäministeriön Julkinen data -opas, ja toukokuun lopun OECD:n Suomen julkisen hallinnon maa-arviointi saivat minut pohtimaan muuttuvaa johtajuutta julkisessa hallinnossa.

OECD:n maa-arvioinnin mukaan julkisen hallinnon strategista ketteryyttä tulee parantaa. Tarvitaan strategista näkemystä, yhteistä tahtotilaa ja joustavuutta resurssien suuntaamiseen muuttuvien tarpeiden mukaisesti.

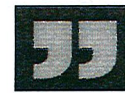
Suunnittelun ja päätöksenteon näkökulmana tulee olla hallinnon kokonaisuus. Tarvitaan parempaa ennakkointia ja todennettua tietoa päätöksenteon tueksi. Kansalaisten osallisuus valmistelutyössä ja palvelutuotannossa korostuu.

Antti Poikolan, Petri Kolan ja Kari A. Hintikan ansiokkaassa oppaassa ”Julkinen data – johdatus tietovarantojen avaamiseen” käydään läpi tietovarantojen avaamista yksittäisen julkishallinnon organisaation näkökulmasta. Julkishallinnon tietojen maksuton jakaminen lisäisi mahdollisuuksia osallistua ja hyödyttää yksilöitä, yhteisöjä, yrityksiä ja yhteiskuntaa. Uudet innovaatiot, uudet tavat yhdistellä tietoja ja tuottaa hyötyä syntyvät usein tietoja tuottavan organisaation ulkopuolella.

Viesti on selvä: julkisen tiedon avoimuutta tulee edelleen lisätä tiedon jakelua ja tiedon löytämistä parantaa. Suomi ei ole aivan eturintamassa julkisen tiedon avoimuuskehityksessä, vaikka voimme olla.

Yhdysvaltojen liittovaltion data.gov-sivuston mukaan kuusi muuta valtiota on mukana avoin julkinen tieto -kehityksessä: Kanada, Iso-Britannia, Australia, Uusi-Seelanti, Norja ja Viro.

Suomi tosin saa ansaitsematonta kunniaa, kun sivuston etusivun kartassa Viron sijasta on väritetty Suomi. Sivustolla on tätä kirjoittaessani yli 270 000 tietojoukkoa, ja Iso-Britannian data.gov.uk-sivustolla on lähes 3 400 tietojoukkoa.

Tiedon arvo kasvaa käyttämällä.”

Vielä julkaisemattomassa uutisessa kerrotaan tietoturvallisuusasetuksen voimaantulosta usean vuoden valmistelutyön jälkeen. Tietoturvallisuuden peruselementeistä, jotka ovat luottamuksellisuus, eheys, käytettävyys, kiistämättömyys ja pääsy tietoon, korostuvat luottamuksellisuuden varmistaminen ja tietoon pääsyn hallinta sekä valvonta. Käytettävyys ja tietoon pääsyn varmistaminen jäävät painoarvoltaan vähäisiksi.

Julkishallinnon hierarkkisessa johtamismallissa tieto kertyy organisaation yläosiin. Valtaa on tiedon pitäminen. Toimintaympäristömme on muuttunut monimutkaisemmaksi, asioiden väliset riippuvuudet ovat tulleet näkyvämmiksi ja merkityksellisemmiksi.

Verkottuneessa toimintaympäristössä valtaa on tiedon jakaminen. Tieto on hyödykkeenä siitä merkillinen, että sen arvo kasvaa käyttämällä. Käyttämättömän tiedon arvo lähenee ennen pitkää nollaa.

Johtajuus verkottuneessa toimintaympäristössä tarkoittaa tiedon jakamista, organisaatiokulttuurin kehittämistä ensin tiedon jakamista suosivaksi ja lopulta tiedon jakamista vaativaksi. Myös turvallisuudesta vastaavien viranomaisten on kehityttävä tähän suuntaan kansainvälisten esimerkkien mukaisesti.

Naton tieto- ja viestintäpalveluja tuottavan organisaation NCSA:n tunnuslause on ”Share to win”. Organisaatio voi menestyä vain jakamalla tiedon itselleen ja ympärilleen. Tiedon jakamisen hyödyn havaitsee vasta tiedon jakamisen jälkeen.

Hyöty voi syntyä täysin odottamattomien asioiden yhdistelemisestä. Tulevaisuuden julkishallinnon johtajien on toimittava esikuvina tiedon jakamisessa.

Kirjoittaja on puolustusministeriön tietohallintojohtaja ja Tietotekniikan liiton hallituksen jäsen.

